

REPUBLIKA
SLOVENIJA
VIŠJE
DELOVNO
IN SOCIALNO
SODIŠČE

VDSS Sodba Pdp 552/2023

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne delovne spore

ECLI: ECLI:SI:VDSS:2024:PDP.552.2023

Evidenčna številka: VDS00074020

Datum odločbe: 21.02.2024

Senat: Katarina Rajgelj (preds.), Helena Papež (poroč.), mag. Klavdija Ana Magič

Področje: DELOVNO PRAVO - PRAVO EVROPSKE UNIJE

Institut: sorazmerni del regresa za letni dopust - dodatek za delo v manj ugodnem delovnem času - nadomestilo za neizrabljen letni dopust - stroški prehrane med delom - umik tožbe - sprememba odločitve o pravnih stroških

Zveza: ZPP člen 157, 158, 158/1, 179, 189, 189/1, 258, 258/2. ZDR-1 člen 130, 130/1, 160, 160/3, 161, 164. Direktiva 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa člen 7

Jedro

Iz sodne prakse Sodišča Evropske unije (SEU) glede določbe 7. člena Direktive 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa, ki jo je treba upoštevati za pravilno razlago 164. člena ZDR-1, ki ureja neveljavnost odpovedi pravici do letnega dopusta in denarno nadomestilo za neizrabljeni letni dopust, izhaja, da se za nastanek pravice do denarnega nadomestila za neizrabljen letni dopust ne zahteva izpolnjevanje nobenega drugega pogoja kot to, da je delovno razmerje prenehalo in da delavec ni izrabil celotnega plačanega letnega dopusta, do katerega je bil na dan prenehanja delovnega razmerja upravičen. Toženec pa v sodnem postopku ni zatrjeval, da je poskrbel, da je imela tožnica dejansko možnost izrabiti preostanek plačanega letnega dopusta, da bi jo kakorkoli (pravočasno) vzpodbudil, da naj to stori, in jo poučil o posledicah, do katerih bo prišlo (izgube pravice), če tega ne bo storila. SEU je zavzelo tudi stališče, da je delavec do denarnega nadomestila za neizrabljeni letni dopust upravičen ne glede na razlog prenehanja delovnega razmerja. Glede na navedeno je sodišče prve stopnje tožnici pravilno prisodilo nadomestilo za neizrabljen letni dopust.

Izrek

I. Pritožbi se delno ugodi in se sodba sodišča prve stopnje v II. točki izreka spremeni tako, da se znesek stroškov postopka, ki jih je dolžna plačati tožena stranka, zniža na 1.059,74 EUR.

II. V ostalem se pritožba zavrne in se v nespremenjenem izpodbijanem delu potrdi sodba sodišča prve stopnje.

III. Tožeča stranka krije sama svoje stroške pritožbenega postopka.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo tožencu naložilo, da tožnici plača: 1.) sorazmerni del regresa za letni dopust za leto 2020 v znesku 283,33 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 2. 7. 2020 dalje; v presežku je zahtevek zavrnilo; 2.) stroške prehrane med delom za mesece od maja do septembra 2020 v zneskih in z zakonskimi zamudnimi obrestmi, kot izhajajo iz izreka sodbe; 3.) dodatek za delo v manj ugodnem delovnem času za mesece od maja do septembra 2020 v zneskih in z zakonskimi zamudnimi obrestmi, kot izhajajo iz izreka sodbe; v presežku je zahtevek zavrnilo; 4.) dodatek za delovno dobo za mesece od maja do septembra 2020 v zneskih in z zakonskimi zamudnimi obrestmi, kot izhajajo iz izreka sodbe; v presežku je zahtevek zavrnilo; in 5.) nadomestilo za neizrabljen letni dopust v višini 183,68 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 1. 1. 2021 dalje do plačila; v presežku je zahtevek zavrnilo (I. točka izreka). Odločilo je še, da je toženec dolžan plačati stroške postopka v višini 1.725,13 EUR na račun sodišča prve stopnje (II. točka izreka) in v višini 528,50 EUR tožnici, vse z zakonskimi zamudnimi obrestmi (III. točka izreka).

2. Zoper sodbo se pritožuje toženec. Navaja, da je tožnica vložila tožbo tudi zaradi nezakonite odpovedi, nato pa je tožbo v tem delu umaknila. Sprašuje se, zakaj mora v umaknjenem delu tožbe poravnati stroške. Tožnica je sama zahtevala odjavo, ker se ji ni več dalo delati. Po klicu delavke iz Zavoda za zaposlovanje, je tožnico prijavil nazaj na delo in jo tudi pozval na delo. Po pošti ji je poslal dokazilo o prijavi, a je tožnica vseeno odšla do odvetnice. Tožnica je tako zavajala sodišče in odvetnico, saj je bila v času vložitve tožbe prijavljena in na čakanju. Tožnica je zavajala tudi socialno službo, ki ji je, kljub temu, da je prejela plačo, odobrila socialno pomoč. Poudarja, da je tožnici pravočasno nakazoval plačo za čas čakanja. Nadalje navaja, da je tožničina priča A. A. navedla kup neresnic, kar še posebej velja za evidence ur, ki se ne skladajo z vladnimi covidnimi ukrepi. Lokal je bil v nočnem času namreč zaprt. Glede njegove neudeležbe na naroku za glavno obravnavo pa navaja, da sta imela z ženo obletnico poroke in sta bila odsotna od 4. 5. do 28. 5. 2023. Ko se je vrnil, se niti opravičiti ni več mogel, saj je bilo že vse mimo. Nadalje navaja, da je tožnici dne 17. 8. 2020 nakazal znesek 383,80 EUR, kar je identično vsoti zahtevanega regresa za letni dopust. Tožnica ni delala ne nadur ne v neugodnem delovnem času, saj je zaradi vladnih odlokov lokal obratoval s strogimi omejitvami, vmes pa je bila tožnica še na dopustu in bolniški. Dopust pa ji je v celoti pripadel šele po šestih mesecih dela, to je šele od 5. 11. 2020 dalje. Spominja, da so bili lokali od 17. 10. 2020 dalje zaprti, bila je policijska ura, prepoved prehajanja med občinami, tožnica je bila doma in ni delala nič, zato ni jasno, kako lahko toži za neizkoriščen dopust, saj ni imela potrebe po dopustu niti nikamor ne bi mogla iti. Glede dodatka za delovno dobo pa navaja, da je tožnico večkrat pozval, naj mu dostavi podatke o pretekli delovni dobi. Ker je ostalim delavkam ta dodatek plačeval, bi ga tudi tožnici, če bi mu dostavila podatke. Zaključuje z malico, v zvezi s katero navaja, da je tožnica iz lokala včasih odšla že ob 12-ih in ji tako malica že po zakonu ne pripada. Tožnica si je lahko v lokalu pripravljala tople sendviče, hot doge ali pa ji je malico sam prinesel. Denar za malico je vzela iz prometa. Če je prinesla malico od doma, ji je zanjo velikokrat dal gotovino.

3. Tožnica v odgovoru na pritožbo nasprotuje pritožbenim navedbam. Pritožbenemu sodišču predlaga, da pritožbo kot neutemeljeno zavrne in potrdi sodbo sodišča prve stopnje. Priglašča stroške odgovora na pritožbo.

4. Pritožba je delno utemeljena.

5. Sodišče prve stopnje ni storilo postopkovne kršitve, ker toženca ni zaslišalo. Toženec je bil pravilno vabljen na zaslišanje, svojega izostanka pa ni opravičil (drugi odstavek 258. člena Zakona o pravnem postopku - ZPP; ; Ur. l. RS, št. 26/1999 in nasl.). Tožnik svoj izostanek z naroka, na katerem je bilo predvideno njegovo zaslihanje, prvič opravičuje šele v pritožbi (pri čemer v zvezi z zatrjevano odsotnostjo niti ne predloži nobenega dokaza), kar pa je prepozno.

6. Neutemeljene so pritožbene navedbe, da je toženec tožnici 17. 8. 2020 plačal vtoževani sorazmerni del regresa za letni dopust. Pritožbene navedbe, da ji je tega dne plačal znesek 383,80 EUR regresa za letni dopust, predstavljajo tudi nedovoljene pritožbene novote (prvi odstavek 337. člena ZPP). Toženec je namreč tekom postopka pred sodiščem prve stopnje zatrjeval, da je tožnici iz naslova regresa za letni dopust plačal zneska 250,00 EUR in 260,80 EUR (za katera je sodišče prve stopnje na podlagi izvedenih dokazov ugotovilo, da predstavljata plačilo nadur) ter znesek 100,00 EUR, ki pa ga je sodišče prve stopnje upoštevalo kot delno plačilo regresa in za ta znesek zavrnilo tožbeni zahtevek. Ne glede na navedeno pa pritožbeno sodišče na podlagi tožničine plačilne liste za mesec julij 2020 (priloga A17) ugotavlja, da v pritožbi izpostavljeni znesek 383,80 EUR predstavlja tožničino neto plačo za julij 2020.

7. Nadalje so neutemeljene pritožbene navedbe, ki se nanašajo na tožničino delo v manj ugodnem delovnem času in v zvezi z njim prisojeni dodatek. Ker toženec kljub izrecnemu pozivu sodišča prve stopnje ni predložil evidenc o delovnem času tožnice niti ne kakšnega drugega dokaza s tem v zvezi, je sodišče prve stopnje pravilno sledilo evidencam, ki jih je v spis vložila tožnica, ter izpovedbi tožnice in priče A. A. o delu v manj ugodnem delovnem času. Zato toženec s pritožbenimi navedbami o neverodostojnosti tožničinih evidenc in izpovedbe omenjene priče ne more uspeti.

8. Nerelevantna so pritožbena razglabljanja o tem, od kdaj dalje je bila tožnica upravičena do izrabe celotnega letnega dopusta za leto 2020. Sodišče prve stopnje je namreč upoštevalo, da je tožnici v letu 2020 pri tožencu pripadal le sorazmerni del letnega dopusta - glede na trajanje njene zaposlitve pri tožencu (161. člen Zakona o delovnih razmerjih - ZDR-1; Ur. l. RS, št. 21/13 in nasl.) in posledično nadomestilo za neizrabljen sorazmerni del letnega dopusta (164. člen ZDR-1). Sicer pa je zmotno pritožbeno stališče, da tožnica ni upravičena do nadomestila za neizrabljen letni dopust, ker je bila v delu trajanja delovnega razmerja zaradi vladnih ukrepov v zvezi z epidemijo Covid-19 na čakanju na delo doma. Za takšno stališče ni pravne podlage, saj se opravičene odsotnosti z dela ne všttevajo v dneve letnega dopusta (tretji odstavek 160. člena ZDR-1).

9. Iz sodne prakse Sodišča Evropske unije (SEU)¹ glede določbe 7. člena Direktive 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa, ki jo je potrebno upoštevati za pravilno razlago 164. člena ZDR-1, ki ureja neveljavnost odpovedi pravici do letnega dopusta in denarno nadomestilo za neizrabljeni letni dopust, izhaja, da se za nastanek pravice do denarnega nadomestila za neizrabljen letni dopust ne zahteva izpolnjevanje nobenega drugega pogoja kot to, da je delovno razmerje prenehalo in da delavec ni izrabil celotnega plačanega letnega dopusta, do katerega je bil na dan prenehanja delovnega razmerja upravičen. Toženec pa v sodnem postopku ni zatrjeval, da je poskrbel, da je imela tožnica dejansko možnost izrabiti preostanek plačanega letnega dopusta, da bi jo kakorkoli (pravočasno) vzpodbudil, da naj to stori, in jo poučil o posledicah, do katerih bo prišlo (izgube pravice), če tega ne bo storila.² SEU je zavzelo tudi stališče, da je delavec do denarnega nadomestila za neizrabljeni letni dopust upravičen ne glede na razlog prenehanja delovnega razmerja³. Glede na navedeno je sodišče prve stopnje tožnici pravilno prisodilo nadomestilo za neizrabljen letni

dopust.

10. Pritožbene navedbe, da toženec tožnici ni plačeval dodatka za delovno dobo, ker naj mu tožnica ne bi sporočila podatka o pretekli delovni dobi, predstavljajo nedovoljene pritožbene novote (prvi odstavek 337. člena ZPP), saj toženec tega tekom postopka pred sodiščem prve stopnje ni zatrjeval.

11. Neutemeljene so tudi pritožbene navedbe glede malice oziroma dosojenih stroškov za prehrano med delom (prvi odstavek 130. člena ZDR-1). Toženec z ničimer ni dokazal svojih navedb, da si je tožnica na delu lahko pripravljala tople obroke in da ji je plačeval malico oziroma da si je denar zanjo kar sama vzela. Nasprotno pa je tožnica z izpovedbo priče A. A. dokazala, da ji na delu ni bil zagotovljen ne topel obrok niti ji ni bila plačana prehrana med delom. Toženec pa prav tako ni z ničimer dokazal, da tožnica ni delala vsaj štiri ure dnevno in da zato ni upravičena do povračila stroškov za malico.

12. Pritožbeno sodišče ni presojalo pritožbenih navedb, ki se nanašajo na socialno pomoč, plačo in nadure, saj te niso relevantne, ker tožnica ni uveljavljala zahtevkov iz tega naslova (prvi odstavek 360. člena ZPP).

13. Toženec pa v pritožbi utemeljeno izpodbija odločitev, da je dolžan tožnici povrniti stroške postopka v zvezi z umaknjem delom tožbe. Pravdni postopek se začne s tožbo (179. člen ZPP). Pravda pa začne teči šele z vročitvijo tožbe toženi stranki (prvi odstavek 189. člena ZPP). Za umik tožbe ZPP v prvem odstavku 158. člena določa, da mora tožeča stranka, ki umakne tožbo, povrniti nasprotni stranki pravdne stroške, razen če jo je umaknila takoj, ko je tožena stranka izpolnila zahtevek. Tožeča stranka je razbremenjena plačila stroškov pravnega postopka ob umiku le izjemoma: če je tožbo umaknila takoj, ko je tožena stranka izpolnila zahtevek. Če namreč tožena stranka med pravdo izpolni tožbeni zahtevek, ga s tem smiselno pripozna in zato mora ona plačati pravdne stroške, razen če ne gre za izjemni primer iz 157. člena ZPP, ko ni dala niti povoda za tožbo⁴.

14. Iz spisa izhaja, da je bila tožba, ki jo je tožnica vložila 21. 10. 2020, tožencu vročena 10. 11. 2020. Pravda je torej začela teči šele 10. 11. 2020. Tožnica je tožbo v delu glede tožbenega zahtevka za ugotovitev nezakonitosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi in s tem v zvezi povezanim zahtevkom za prijavo v zavarovanja in plačilom plače umaknila z vlogo, vloženo dne 18. 2. 2021, in sicer zaradi izpolnitve tega zahtevka s strani toženca. Kot izhaja iz tožničinih navedb in iz potrdila o prijavi tožnice v zavarovanja (priloga B12), jo je toženec v obvezna zavarovanja (ponovno) prijavil že dne 26. 10. 2020, torej že pred vročitvijo tožbe v odgovor. Toženec torej tožnice ni prijavil v zavarovanja zaradi vložene tožbe, saj niti ni imel možnosti izpolnitve tožbenega zahtevka, ker je svojo obveznost izpolnil že preden mu je bila tožba vročena v odgovor. Tožnica pa tožbe tudi ni (delno) umaknila takoj po izpolnitvi zahtevka. Zato je sodišče prve stopnje zmotno uporabilo prvi odstavek 158. člena ZPP. Toženec tako ni dolžan povrniti tožnici oziroma za tožnico stroškov v zvezi z umaknjem delom tožbe.

15. Pritožbeno sodišče je zato znižalo stroške postopka pred sodiščem prve stopnje, ki jih je dolžan plačati toženec, tako, da tožnici ni priznalo 300 točk za sestavo umaknjene delo tožbe, da ji je za sestavo prve in druge pripravljalne vloge namesto dvakrat po 375 točk priznalo dvakrat po 150 točk in da ji je za zastopanje na pripravljalnem naroku namesto 250 točk priznalo 100 točk. Skupaj ji je tako stroške znižalo za 900 točk, kar upošteva vrednost točke (0,60 EUR), 1 % za materialne stroške in 22 % DDV skupaj znaša 665,39 EUR. Toženec je tako sedaj dolžan za tožnico na račun sodišča prve stopnje plačati 1.059,74 EUR (z izpodbijano sodbo dosojeni stroški v znesku 1.725,13 EUR zmanjšani za 665,39 EUR).

16. Glede na navedeno je pritožbeno sodišče pritožbi delno ugodilo in sodbo sodišča prve stopnje v II.

točki izreka spremenilo tako, da znaša sedaj znesek stroškov postopka, ki jih je toženec dolžan plačati sodišču prve stopnje, 1.059,74 EUR (šesta alineja 358. člena ZPP).

17. Ker je pritožbeno sodišče ugotovilo, da v preostalem delu niso podani uveljavljani pritožbeni razlogi niti pritožbeni razlogi, na katere pazi pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti (drugi odstavek 350. člena ZPP), je pritožbo v preostalem delu kot neutemeljeno zavrnilo in v nespremenjenem izpodbijanem delu potrdilo sodbo sodišča prve stopnje (353. člen ZPP).

18. Ker je toženec s pritožbo delno uspel in ker odgovor na pritožbo ni bistveno pripomogel k odločanju pritožbenega sodišča, je pritožbeno sodišče odločilo, da krije tožnica sama svoje stroške pritožbenega postopka (prvi in drugi odstavek 165. člena ZPP v zvezi z drugim odstavkom 154. člena ZPP in prvim odstavkom 155. člena ZPP).

¹ Zadevi C-118/2013 in C-341/2015.

² Zadeve C-684/16, C-619/16 in C-120/21.

³ Zadevi C-341/15 in C-233/20.

⁴ Primerjaj Betetto, N., v: Pravdni postopek, Zakon o komentarjem, druga knjiga, GV Založba, Ljubljana, 2006, stran 46.

Datum zadnje spremembe: 19.04.2024